

v noč. Anglež se ravna po okoliščinah, kadar se te nečejo po njem; saj mu je vse življenje samo neprestan „drill“, da se moči izrabljajo do najvišje mere in dosegajo v najkrajšem času in z najmanjšo izgubo energije največji uspeh. Seveda potem vestni postavodajavec spi do poldesete ure zjutraj, se vsak dan koplje, sne določene množine in dela zopet z občudovanja vredno vztrajnostjo. Osem tajnikov mu služi za njegovo korespondenco in za osebno duševno delo. Kajti delitev dela je tudi tu napredovala skoro do tovarniške tehnike. Tisoč ljudi mu piše. Ne vlijudnost, ampak trgovski značaj solidne strankarske politike zahteva, da se vsakemu takoj odgovori. Misli se krešejo kakor električne iskre in lete izpod tajniških rok v obliki zasebnih pisem po vsej državi. Gospod minister se pripravlja na velik govor. Osem glav se mora zanj učiti. Vsak dobi svojo nalogo, katero mora proučiti, nabrati zgodovinskega in statističnega materiala in vse dobro izdelano in predelano predložiti gospodarju, kateri iz tega arzenala jemlje orožje za svoje govorniške turnirje na shodih in v zbornici. Odtod prihaja virtuoznost v debati in obsežnost znanja, ki obrži v spominu le najvažnejše, kardinalne točke ter ve takoj najti vsako podrobnost.

In potem ta ekonomija duševnih in telesnih sil! Vsa država je razburjena od njegovega zadnjega govora. Vsi listi pišejo o njem, ga kritizirajo, hvalijo, napadajo, mu žele smrt kot največjemu sovražniku ali ga kujejo v zvezde, se ubijajo nad številkami, ki jih je navedel, citirajo debele in drobne knjige proti njemu. Človek bi mislil, da zdaj ta nesrečni mož v potu svojega obraza in v smrtnem strahu sedi za mizo in premišljuje, kako bi pogasil požar, ki ga je zanel. A ne! V Londonu ga ni več. Doma na svojem posestvu se s kratko pipico v uših in z vrvico v rokah pogovarja s svojim vrtnarjem, kako bosta umerila nove gredice, kakšne rastline bosta zasadila, in če ga vidiš, kako sam obrezuje sadna drevesa in škropi cvetlice, ne bi nikoli verjel, da je to tisti lord Chamberlain, ki je pripravljen svojim imperialistič-

nim načelom na ljubo povzročiti svetovno vojsko. In če bi ga tu vprašal: „Protection or free trade? — Kaj sodite danes o svobodni trgovini?“ bi te pogledal začudeno, kot ne bi bil še nikoli nič slišal o takih stvareh. K večjemu bi ti odgovoril njegov vrtnar: „His lordship pojde šez tri tedne za nekaj dni v London. Tedaj se izvolite oglasiti!“ Ravno tako gotovo pa gre „his lordship“ vsako leto na jug, v solčno Italijo ali v Egipt.

Menjavanje med duševnim in telesnim delom vzdržuje vse človeške sile, da ne opešajo od enostranskih naporov. Vzgoja v angleških konviktih, v katerih ostajajo sinovi britskih rodbin ves čas svojih študij, se ozira na to obojno stran. Ni le slučaj, da so vsi veliki angleški državniki gojenci konviktov.



**Jose Chamberlain,**  
angleški kolonialni minister.

A nismo se danes namenili, da bi motili angleškega kolonialnega ministra. Naš cilj je angleški parlament, katerega si ravno zdaj lahko prav složno od vseh strani ogledamo, ker so poslanci zapustili palačo ob Temzi in šli na svoj dom ali na oddih. Med zborovanjem je jako težko priti v zbornično palačo, ker so iz samih praktičnih nagibov angleški postavodajavci tujcem odločili kar najmanj prostora, tako da se lahko dolgo boriš za vstopnico, pa ti zadnji trenotek vratar zaloputne duri pred nosom, češ: Počakajte, da pride na vrsto tistih dvesto ljudi, ki so tudi zastonj prosili za vstop!